

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

Секція 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

Василишин О.І.

гр. Оп-33, Інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів Ливдар М.В.

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Україна формує класичну трирівневу пенсійну систему. Третій рівень створено у вигляді добровільного недержавного забезпечення за пенсійними схемами з певними внесками. Його основу становлять недержавні пенсійні фонди (НПФ). Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється:

- шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та їх вкладниками;
- страховими організаціями через укладення договорів страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду;
- банківськими установами шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів фондом гарантування вкладів фізичних осіб [2, с. 84].

Згідно з даними Державного реєстру фінансових установ [3], недержавні пенсійні фонди зареєстровано у восьми регіонах України. Найбільша кількість НПФ зосереджена у Києві – 46, або 71,9% від загальної кількості зареєстрованих НПФ. Одним з основних показників, що характеризують систему НПЗ (недержавного пенсійного забезпечення), є сплачені пенсійні внески. Сума пенсійних внесків на кінець 2016 р. становить 1 895,2 млн. грн., збільшившись протягом дванадцяти місяців на 0,4%.

Порівнюючи статистику зарубіжних країн, то там частка приватних пенсійних виплат висока й суттєво впливає на загальний розмір пенсій. Наприклад, внесок НПЗ Австралії, Аргентині, Великобританії, Данії, Швейцарії у формування пенсії становить близько 50 % і більше. Це свідчить про те, що ця складова відіграє важливу роль у соціальному захисті громадян похилого віку й фінансово розвантажує систему державного пенсійного страхування в цих країнах [2].

Недержавна пенсійна система має значні переваги для населення, адже вона відіграє важливу роль у забезпеченні населення та є безпечним засобом гарантування гідного рівня життя після працездатного періоду. Для держави розвиток НПЗ є невід'ємною складовою успішності країни в ринкових умовах, адже кошти, вкладені в нього, вже сьогодні працюють на користь національної економіки та підприємств, оскільки повертаються у вигляді інвестиційного капіталу.

Як і будь-яка система, недержавне пенсійне забезпечення має свої недоліки: суперечливі питання державного регулювання та оподаткування, недостатній рівень розвитку фінансових ринків, низька поінформованість населення про діяльність недержавних пенсійних фондів і, як результат, – недовіра населення до їхньої діяльності. Для покращення пенсійного забезпечення на сьогодні доцільно продовжувати роботу з удосконалення пенсійного законодавства та зменшити кількість пільг, створюючи окремі пенсійні програми для працівників шкідливих професій [1, с. 208].

Підвищення ефективності вітчизняної системи НПЗ зменшило б тиск на солідарну пенсійну систему, сприяло б розвитку ринкових механізмів, дало поштовх структурній перебудові економіки завдяки довгостроковим інвестиційним коштам. Цього можна досягти за рахунок поліпшення функціонування елементів недержавного пенсійного забезпечення – фінансового права, інституціональної складової, фінансового ринку й механізму, а також за допомогою заходів мотиваційного характеру. Їх реалізація повинна створити передумови для мінімізації та нівелювання основних факторів дестабілізуючого характеру. Подальше реформування пенсійної системи та активізація розвитку недержавного пенсійного забезпечення є актуальним напрямом у процесі формування сучасної системи соціального страхування та економічного зростання нашої країни.

1. Кондрат І. Ю. Пенсійне забезпечення в Україні й світі. Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.3. С. 204–208;

2. Терещенко Г. М., Мусатова Т. А. Проблеми розвитку недержавного пенсійного страхування в Україні. Фінанси України. 2008. № 12. С. 76–88;

3. Небаба Н. О. Система недержавного пенсійного забезпечення в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Економічні науки. 2014. № 12 (15). С. 41–44;

4. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nfp.gov.ua/content/stan-i-rozvitok-npz.html>.